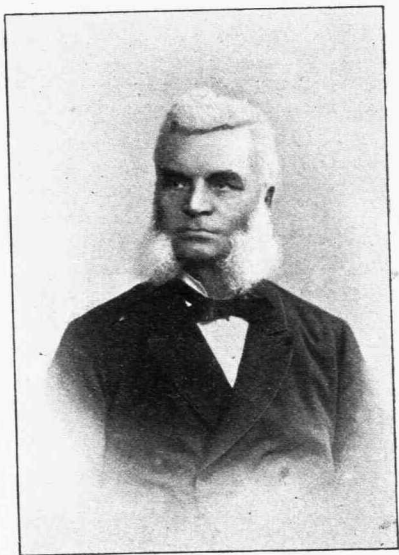

ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΩΡΕΜΗΣ

ΠΕΡΙ τῆς ἐμπορικῆς καὶ κοινωνικῆς δράσεως τοῦ ἀειμνήστου Ἰωάννου Χωρέμη, τοῦ συνενώσαντος ἐν ἑαυτῷ ὅλα τὰ ζηλευτὰ καὶ σπάνια προσόντα, ἐφ' ὧν δικαίως σεμνύονται τὰ τέχνη τῆς Χίου, θὰ ἡδύνατό τις νὰ ἀφιερῶσιν πολλὰς σελίδας ἐποικοδομητικὰς παρέχων ὡς ὑπόδειγμα βίον πλήρη φιλοπονίας καὶ εὐφυΐας καὶ χρηστότητος καὶ εὐποιίας, οἷον διήνυσεν ὁ ἐνεργητικώτατος καὶ κοινωνοφειλέστατος ἀνὴρ. Ἀλλὰ τὸ στενὸν καὶ μεμετροημένον τοῦ χώρου δὲν ἐπιτρέπει ἡμῖν ἢ νὰ σκιαγραφήσωμεν δι' ὀλίγων γενικῶν γραμμῶν τὸν μεταστάντα, παρατιθέμενοι καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ ἐν τῷ ἀνὰ χεῖρας Ἑμερολόγιῳ χάριν τῶν ἡμετέρων ἀναγνώστων, ἐπιτελοῦντες οὕτω εὐλαβὲς μνημόσυνον καὶ ἀποτίοντες ἐπιβαλλόμενον φόρον τιμῆς καὶ σεβασμοῦ πρὸς τὸ ἀοίδιμον αὐτοῦ ὄνομα.

Ὁ Ἰωάννης Χωρέμης ἐγεννήθη τῷ 1827 ἐν Σύρῳ, ὅπου ὁ πατὴρ αὐτοῦ Κωνσταντῖνος, ἐκ τῶν ἐγκρίτων προϋχόντων τῆς Χίου, εἶχε καταφύγει μετ' ἄλλων ἐκπατριζομένων Χίων ἕνεκεν τῶν σφαγῶν καὶ τῆς πανωλεθρίας τῆς πολυπαθοῦς νήσου. Ἐκπαίδευθεὶς τὴν ἐγκύκλιον παιδείαν μετέβη νεώτατος ἔτι μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Νικολάου εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἔθλα ἔφ' ἱκανὸν ἀσκήσας τὸ ἐμπόριον εὐδοκίμως μετέβη εἰτα εἰς Ἀγγλίαν, ὅπου διακρίνας ἐπὶ εἴκοσι καὶ ἑπτὰ ὁλόκληρα ἔτη συνετέλεσε καὶ οὗτος μετ' ἄλλων ἀνθούτων ἐλληνικῶν καὶ ἰδιῶν Χιακῶν οἰκῶν νὰ ἀνυψωθῇ καὶ τιμηθῇ τὸ ἐλληνικὸν ἐμπόριον, οὗ ἀπέβη εἰς τῶν προσδευτικωτέρων πρωτεργατῶν. Τῷ 1863 κατὰ τὸν ἐν Ἀμερικῇ ἐμφύλιον πόλεμον διῶδων διὰ τοῦ φύσει καὶ μορφῶσει καὶ πείρᾳ ἀνεπτυγμένου ἐπιχειρηματικοῦ πνεύματος τὴν ἀσφαλῆ ἐπιτυχίαν τῆς ἐμπορίας τοῦ βάμβακος, μετέβη εἰς Αἴγυπτον καὶ ἐγκατέστησεν αὐτόθι τὸ κέντρον τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ, ἰδρύσας μεγάλην βιομηχανίαν καὶ εὐρὺ ἐμπόριον βάμβακος, κατακτῆτας τὴν ὑπόληψιν καὶ τὴν πίσιν πάντων τῶν μετ' αὐτοῦ συναλλασσομένων οὐ μόνον διὰ τῆς ἐκτάκτου ἱκανότητος καὶ νοημοσύνης ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς ἀμέπτου ἀκριθείας καὶ τάξεως περὶ τὰς σχέσεις αὐτοῦ, θεμελιώσας καὶ ἀναγκῶν εἰς ἐπίφθονον περιωπὴν τὸν καὶ μέχρι σήμερον πρωτεύοντα γνωστὸν ἐμπορικὸν οἶκον Χωρέμη, ὃν διευθύνουσιν ἐπαξίως ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ Ἐμμ. Μπενάκης ὁ ἐπίσης ἐξόχου ἐμπορικῆς εὐφυίας ἀγαστὸς ἀνὴρ, καὶ ὁ υἱὸς Κ. Χωρέμης ὁ κληρονομήσας πάσας τὰς ἀρετὰς ἀξιωμαίητου πατρός. Ἐν Αἰγύπτῳ ὁ Ἰωάννης Χωρέμης διακρίψας ἐπὶ δωδεκαετίαν ὅλην μέχρι τοῦ 1876 καὶ ἔκτισεν ἀμέριστον τὴν ἀγάπην καὶ ὑπόληψιν τῆς ἐλληνικῆς παροικίας, ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τῆς ὁποίας ἐνεργῶς καὶ ἐκθύμως ἐμόχθησε πρωταγωνιστῶν εἰς πᾶσαν πατριωτικὴν καὶ κοινωφελῆ πρᾶξιν ἀφειδῶς δὲ δαπανῶν εἰς εὐποιίας καὶ ἐλεημοσύνας, διότι ὄντως δυνάταί τις νὰ εἴπῃ ὅτι ὁ ἀληθινότητος ἀνὴρ διήνησε τὸν βον αὐτοῦ εὐεργετῶν. Τῷ 1876 ἀποχωρήσας τοῦ ἐμπορίου ἀποκατέστη ἐν Ἀθήναις πρόθυμος εἰς πᾶν φιλόφρονον καὶ κοινωικῆς χρησιμότητος ἔργον. Ὡς μέλος τῆς ἐπὶ τῇ ἀνεγέρσει τοῦ νοσοκομείου τοῦ «Εὐαγγελισμοῦ» ἐπιτροπείας εἰργάσθη τελεσφόρως μετὰ φιλοφρόνου δὲ ζήλου καὶ ἀπαραιμίλλου ἀφοσιώσεως ὑπὲρ τοῦ ἐπίσης εὐδοκίμουτος Ὁφθαλμιατρείου. Ὑπῆρξεν ὁ πρῶτιστος εἰσηγητὴς τοῦ Δρομοκαϊτείου ἰδρύματος, τῆς διοικητικῆς τοῦ ὁποίου ἐπιτροπῆς διετέλεσεν ὁ ἐπιφανὴς πρόεδρος. Εἰς τὴν πρωτοβουλίαν δ' αὐτοῦ καὶ τὰς ἀνενδότους προσπάθειας ὀφείλεται ἡ ἀνέγερσις καὶ θαυμασία ἀληθῶς προκοπὴ τοῦ σωτηρίου τούτου καταστήματος. Εἰς πάντα δὲ τὰ ἰδρύματα ταῦτα

πλήν τῶν φώτων, τῆς πείρας καὶ τῆς πολυτίμου πνευματικῆς ἐργασίας, παρέσχε γεννίαν καὶ τὴν ὑλικὴν αὐτοῦ συνδρομὴν

Κατὰ τοὺς ὀλεθρίους σεισμοὺς τῆς Χίου διετράνωσε ζωηρῶς τὰ φιλάνθρωπα αὐτοῦ αἰσθήματα δαπανήσας μεγάλα ποσὰ πρὸς ἀνοικοδόμησιν τῶν κατερειπωθέντων ἐκπαιδευτηρίων καὶ φιλάνθρωπικῶν κτιστημάτων τῆς πολυπαθοῦς νήσου, καταστήσας οὕτω εὐλογητὸν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἕσκει καθ' ὅλην τὴν προσφιλῆ του γενέτειραν. Αἱ ἔκτοτε καὶ ἀδιακόπως ἐν Χίῳ συντελούμεναι ὑπ' αὐτοῦ κοινὰ καὶ ἰδιωτικὰ εὐεργεσίαι ἐπὶ τοσοῦτον διήγειραν τὴν εὐγνωμοσύνην ὥστε δικαίως ὠνομάσθη ὑπὸ τοῦ δήμου «Ἡγεμὼν τῆς Χίου». Ἀλλὰ καὶ ἡ ἰδιωτικὴ τῶν Χίων εὐγνωμοσύνη πρὸς τὸν μεγάλτιμον ἄνδρα ὑπῆρξε θερμοτάτη, διότι ὁ Χωρέμης ἦν ὁ μόνος ἐκ τῶν ἐκπαισθέντων ἐπιφανῶν Χίων, ὅστις κατέστησεν ἐν τῇ ἐρημωθείσῃ νήσῳ τὴν κατοικίαν αὐτοῦ ἀνεγείρας πολυτελὲς καὶ ἐπιβάλλον μέγρον, τοσοῦτον δ' ἡγάπησε τὴν γενέτειραν ὥστε, θνήσκων, νὰ ἐκφράσῃ τὴν ἱερὰν ἐντολὴν ὅπως τὸ λείψανον αὐτοῦ καλυφθῇ καὶ ἀναπαυθῇ ὑπὸ τὸ γῶμα τῆς πατρίου γῆς.

Τοιοῦτος ἐν σκιαγραφίᾳ ὁ ἀείμνηστος Ι. Χωρέμης· ἀλλ' ἐκεῖνο ὅπερ καθίστα ἔτι μᾶλλον σπάνιον καὶ πολυφίλητον τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀνδρός, ἦν ἡ ἄπειρος αὐτοῦ μετριοφροσύνη, ἡ τοῦ ἥθους προσήνεια, πρὸς δὲ καὶ ὁ εἰλικρινὴς καὶ εὐχχαρὴς τρόπος μεθ' οὗ διημείβετο πρὸς τε τοὺς οἰκείους καὶ τοὺς ξένους. Ὡς οἰκογενεὶάρχης, παρέχων ἐν γῶ καὶ λόγῳ ἑαυτὸν ὑπόδειγμα τάξεως, φρονήσεως καὶ χρηστότητος, ἐνέπνευσε πᾶσαν ἀρετὴν εἰς τὰ φιλόστοργα αὐτοῦ τέκνα. Θυμαστῆς τῶν ἐλληνικῶν γραμμάτων, κεκτημένος δὲ ποικίλας γνώσεις καὶ λεπτὸν τὸ αἶσθημα τοῦ καλοῦ, ἐνησμένιζεν εἰς φιλολογικὰς καὶ καλλιτεχνικὰς διατριβὰς πολλάκις ὑποστηρίζων τὰς ὠραίας τέχνας καὶ τοὺς ἐργάτας αὐτῶν. Ἦτο δὲ ἐκ τῶν ὀλίγων ἀληθινῶν πατριωτῶν τῶν πονούντων βαθέως ἐπὶ τοῖς ἐθνικαῖς συμφοραῖς, πιστευόντων καὶ ὀνειροπολούντων τὴν ἀνάστασιν τοῦ ἐλληνικοῦ γένους Ἡ τελευταία ἀπροσδόκητος καὶ θλιβερά τοῦ ἔθνους δοκιμασία, παρὰ τὴν αἰσιοδοξίαν καὶ τὴν πίστιν αὐτοῦ, συνεχλόνησε καὶ ἐνέπλησε θανάσιμου λύπης τὴν μεγάλην καὶ πατριωτικωτάτην ψυχὴν του, ἐπετάχυνε δὲ τὸ μοιραῖον τέλος τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1897. καθ' ὃν ἀποθνῶν κατέλιπε μνήμην ἄφθιτον καὶ ὄνομα εὐλογητὸν ἐπὶ γενεᾶς γενεῶν.